

M.A. (SANSKRIT) Semester - 3 (CBCS) Examination

OCT/NOV-2024 (AS PER SYLLABUS YEAR JUNE-2019)

(Alankarshastra):Kavyamimasa (Adhyay - 1To3)Kavyalankar (Parichhed - 1 To 3)
(Elective-1 (New))

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન-૧ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે નો આવશ્યક નોંધ સહિત અનુવાદ કરો. (૧૪)

Que-1 Translate with Necessary notes any two of the following. (14)

(૧) તત્ર કવિરહસ્ય, સહસ્રાક્ષ: સમામ્નાસીદ્, ઔક્તિકમુક્તિગર્ભ: રીતિનિર્ણયં સુવર્ણનાભઃ, અનુનાસિકં પ્રચેતા, યમકં યમઃ, ચિત્રં ચિત્રાઙ્ગદઃ શબ્દશ્લેષં શેષઃ, વાસ્તવં પુલસ્ત્યઃ ઔપમ્યભૌપલાયનઃ અતિશય પાંરાશરઃ, અર્થશ્લેષભુતથ્યઃ, ઉમયાલકારિકં કુબેરઃ, વૈનોદિકં કામદેવઃ રૂપકનિરુપર્ણિયં ભરતઃ રસાધિકારિકં નન્દિકરેવરઃ, યૌષાધિકરણધિષણઃ, ગુણૌપાદાનિકભુપમન્યુઃ ઔપનિષદિકં કુષમારઃ ઇતિ ।

(૨) इदं हि वाङ्मयमुभयथा, शास्त्रं काव्यं च । शास्त्रं काव्यं च । शास्त्रपूर्वकत्वात् काव्यानां पूर्वं शास्त्रेष्वभिनिविशेत् । नहयप्रवर्तितपदीपास्तमसि अपौरुषेयं श्रुतिः । सा च मन्त्रब्राह्मणे । तिवृत्क्रियातन्त्रा मन्त्राः । मन्त्राणां स्तुतिनिन्दाव्यानविनयोगादिग्रन्थो ब्राह्मणम् । ऋग्यजुः सामवेदास्त्रयो । अथर्व तुरीयम् । तत्रार्थव्यवस्थितपाया ऋचः । ताः संगीतयः सामानि । अच्छत्यास्यगीतानि यजूषि । ऋत्वों यजूषि सामानि चाथर्वाणि त इमे चत्वारो वेदाः ।

(૩) તતશ્ચ સ પત્વાલાન્પ્રત્યુચ્ચચાલ । યત્ર પાચ્ચાલશુરસેનહસ્તિના-પુરકાશ્મીરવાહીકવાહન્તથાદયો જનપદાઃ । તત્રાડભિયુજાના તમૌભેયીતિ સમાનં પુર્વેણ । સા પાચ્ચાલભધ્મા પ્રવૃત્તિઃ । તાં તે ભુનયોડભિતુષ્ઠુવુઃ । -

“ताथडकवल्गनतरङ्गितगण्डलेखमानाभिलम्बिदश्योलिततारहारम् ।

आश्रोणिगुल्कापमिरिमण्डलितान्तरीयं वेषं नमस्यत महोदयसुन्दरीणाम् ॥

પ્રશ્ન-૨ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે નો આવશ્યક નોંધ સાથે અનુવાદ કરો. (૧૪)

Que-2 Translate with Necessary notes any two of the following. (14)

(૧) ગુરુપદેશાદધ્યેતું શાસ્ત્રં જડધિયોડત્યલમ્ ।
કાવ્યં તુ જાયતે જાતુ કસ્યચિત્પ્રતિભાવતઃ ॥
ઉપેયુષામપિ દિવં સન્નિબન્ધવિદ્યાયિનામ્ ।
આસ્ત એવ નિરાતઙ્ક કાન્તં કાવ્યમયં વપુઃ ॥

(૨) एकदेशस्य विगमे या गुणान्तरसंस्थितिः ।
विशेषप्रथनायासौ विशेषोक्तिर्भता यथा ॥
स एकस्त्रीणि जयति जगन्ति कुसुमायुधः ।
हरतापि तनुं यस्य शम्भुना न हतं बलम् ॥

(૩) ક્રિયાયાઃ પ્રતિષેધે યા તત્કલસ્ય વિભાવના ।
જ્ઞેયા વિભાવનૈવાસૌ સમાધૌ સુલભે સતિ ॥
અપીતમતાઃ શિખિનો દિશોડનુકઠિતાકુલાઃ ।
નીપોડવિલિપ્તસુરભિરભ્રષ્ટકલુષં જલમ્ ॥

પ્રશ્ન-૩ અલંકારશાસ્ત્રમાં રાજશેખરનું યોગદાન ચર્ચો. (૧૪)

Que-3 Discuss the contribution of Rajshekhar in the yield of Alankarshastra. (14)

અથવા / OR

- પ્રશ્ન-૩ કાવ્યપુરુષોત્પત્તિ:- ચર્ચા કરો.
Que-3 Discuss – કાવ્યપુરુષોત્પત્તિ: ।
પ્રશ્ન-૪ ભામહના ગુણ અને અલંકાર વિશેના વિચારો સવિસ્તર જણાવો. (૧૪)
Que-4 Explain fully ભામહ views regarding ગુણ and અલંકાર। (14)
અથવા / OR
પ્રશ્ન-૪ ભામહ અનુસાર કાવ્યના પ્રયોજનો સમજાવો.
Que-4 Explain કાવ્યપ્રયોજનાનિ according to ભામહ ।
પ્રશ્ન-૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ બે વિશે ટૂંકનોંધ લખો. (૧૪)
Que-5 Write a short note on any two of the following. (14)
(૧) શાસ્ત્રનિર્દેશ: ।
(૨) પ્રતિમા- રાજશેખરદ્રષ્ટ્યા ।
(૩) ભામહનું કાવ્ય વર્ગીકરણ
Classification of poetry according to ભામહ
(૪) ભામહસ્ય વક્રોક્તિનિરુપણમ્ ।
